

Tukak, Hans Morten-udstilling. Palmesøndag 2009. Th. L. 134 år.

Kære alle palmesøndagsgæster på Tukak. Kære teaterleder Reidar Nilsson, som har stillet lokalerne til rådighed for udstillingen.

Nu ved jeg hvad I alle tænker på! Hvor er **Hans Morten** mon??

Jeg tænker på vores **kendte** Hans Morten: Hvor er køerne? Og hvor er landskaberne med de frodige morænebakker og de tætliggende halmballer? Og hønsene og fårene og portrætte, husene, fiskekutterne, havnene, bølgerne, havet, fjorden samt tushtegningerne med dansescenerne – alt det som vi kender så godt som 'vores' Hans Morten.

Her er en vigtig pointe ved denne udstilling af Hans Mortens malerier. Den er ikke retrospektiv. Den afslutter et kapitel i Hans Mortens udvikling efter et års utrolig produktivt arbejde. Jeg tror, at Hans Morten udstiller 3-4 steder her i påsken, blandt andet i Væksthuset i Århus, hvor han udstiller med en grafiker og en keramiker, men også i Kammergalleriet i Lemvig. Hans Mortens kunstneriske netværk over hele landet er stort. Billederne her er udvalgt af stort set dette års arbejde, som startede med Odinteatrets store forestilling 'Medeas bryllup' ved Storåens slyngninger ved Frøjk i Holstebro – en sommerdag ved åen, hvor alt lugtede grønt som I kan se **her!**

Og hvor Medea slår sine børn ihjel, som I kan se **derovre**.

Vi forføres af og glædes over rytmerne i strøgene. Enhver som har set Hans Morten spille cello, forstår at penslen er et strygeinstrument. **Hvad ligger der dog ikke i ordet at stryge.**

Vi kender sikkert alle en del, som har begået den fejltagelse at rejse ud af landet i denne dejlige påske. På denne udstilling kan **vi**, der er blevet herhjemme, foretage to spændende rejser. Vi kommer til Thyborøn med cirkus, og Thorsminde med Iben Nagel Rasmussens fantastiske festival Vinden – og til fiskemarked og festival i Eritrea. Men også til Bali, Tibet og det klassiske Grækenland med Medeas bryllup. Vi kommer vidt omkring – det er en dannelsesrejse, der rykker.

Det er nemlig først og fremmest en indre rejse. På forårsudstillingen forleden på Lemvig Gymnasium var Hans Morten med til – sammen med en kunstner fra Berlin - at få eleverne til at være del af kunstværket. Det samme gælder med jer her. Det er helt bevidst fra Hans Mortens side at give tilskueren plads som aktiv del af værket. Der gives i hvert billede impuls til en indre rejse. Uden at gå dybere ind i erkendelsesteori, er det gamle spørgsmål om grænsen mellem mig og min omverden på spil. Er der tale om en fremmedgørelse, **hvor vi ikke kan sanse omverdenen som den virkelig er? Eller er vi en del af omverdenen med en afstandsløs sansning? Med Hans Mortens farver er der tale om det sidste.** Her er en afstandsløs sansning af farverne. Det sorte **derovre** er således ikke udtryk for noget psykologisk – men lys og farver fremhæves af mørke. At det så også gælder vort liv er en anden sag – det tilhører vores indre rejse – befordret af en kraft uden lige – nemlig **indbildningskraften**, som både har med dannelse (Bildung) og billede at gøre. Nogen vil hertil sige, at det gælder ethvert kunstværk, **men det særlige her, mine damer og herrer,** er at Hans Morten arbejdet bevidst med det.

Hans Morten har udtrykt, at når han maler, så tænker han ikke!!!!!!!!!!

Den skal han længere ud på landet med – vil man i første omgang sige. Men enhver, som har eksperimenteret med, mediteret med eller leget med grænsen mellem sig selv og omverdenen – og prøvet at skrælle alle

ydre påvirkninger væk – herunder opdukkende tanker – vil måske ane, hvad han mener. At lade være med at tænke er ikke alene svært – det er meget, meget svært. Der er så mange forstyrrelser og fordomme.

Aflæring er vanskeligere end indlæring! Prøv, når I ser på billederne, at lade opdukkende tanker passere frit af sted – så vil I få en fantastisk indre rejse. **Et hvidt strøg lyser lærredet op som et blidt strøg lyser vort liv op.**

Min åbningstale ville være forfejlet, hvis jeg ikke nåede at omtale to institutioner i Vestjylland, hvis betydning ikke kan overdrives. Den ene er Jonna Sejg, maleren og livskunstneren og det store menneske fra Dybe Gamle Skole – uden hende ville Vestjylland ikke være hvad det er i dag. Blandt andet var hun en igangsætter for Hans Morten og en stor støtte for Reidar og stedet her – hun ville have nydt at være her – og det føler jeg også hun er her.

Den anden institution er Odinteatret, som er Vestjyllands stærkeste kulturinstitution – og som har givet inspiration af så mange af malerierne her – og som også er årsagen til at Reidar kom til Danmark – og Tukak med Elin og Reidar blev til!

Her giver jeg et citat af Odinteatrets leder, Eugenio Barba om hans forestillinger: ***Har man forstået alt er det forkert – men det er også forkert, hvis man slet ikke har forstået noget.*** Det gælder også Hans Mortens billeder.

Endelig skal Hans Morten have tak for sit store arbejde for ”Foreningen til Glæden over at Kornet gror”. Nu skal foreningen snart i gang. Der er sået mange steder – snart spirer det frem overalt!!

Og så et lille efterord:

Jeg startede med at spørge, **hvor er Hans Morten**. Jeg vil slutte af med at sige, at hans stil er så stærk og personlig, at man straks, når man kommer

ind i et af de utallige rum i Danmark, hvor Hans Morten hænger, straks siger: Jamen, det er jo Hans Morten.

Selv er HM forslugen på billeder. De mejsler sig ind i kunstnerens sind og kommer ud som værker. Det gælder mange af klovnebillederne, som er inspireret af en af Nellys gamle cirkusbøger. Kopiering og forstørrelsesteknik har givet interessante fornyelser. I kan også finde billeder eller collager fra børnenes ungdomsværelser. At have to drenge midt i eller lige over puberteten kræver sin mand, ja, som rektor vil jeg sige, at det kræver sin kunstner. Herligt, at vi kan ane denne spændende verden af ungdom hvor alt er muligt.

Vel ved vi, at verden er en scene. Men her ser vi at den faktisk er en cirkusmanege.

Lad os nyde denne farveglade og glade kunstner og være opmærksom på at vi ikke kan gøre naturen og universet – som jo er natur – en større tjeneste end ved at glæde os over den – på denne vidunderlige Palmesøndag, den 5. april, som også er Thøger Larsens fødselsdag.

Udstillingen er åben – værkerne og kunstneren er til rådighed. God fornøjelse.